

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 1665
Tarih: 24.02.2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

"Türk Ceza Kanunu'nun 299'uncu Maddesinin Yürürlükten Kaldırılmasına İlişkin Kanun Teklifi" gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

Ayla AKAT ATA

Batman Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon				
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih:	09 Mart 2015		E. No: 2/2932	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
TBMM BAŞKANI				

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİĞİ
24 Şubat 2015
Numara:

T B M M KÜTÜPHANE VE ARSİV HİZM. BAŞKANLIĞI
24 Şubat 2015
No: 379004

GENEL GEREKÇE

İfade özgürlüğü hakkı, Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. Maddesi ve Medeni ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 19. Maddesi ile güvence altına alınmıştır. Uluslararası insan hakları hukuku uyarınca ifade özgürlüğüne getirilebilecek sınırlamalar ancak üç aşamalı kriterler bütününe mevcut olması halinde mümkündür. Buna göre, sınırlama yasalarda öngörülmüş olmalı; ulusal güvenlik, kamu düzeni veya başkalarının hakları veya itibarına saygı gibi belirli amaçlarla sınırlı olmalı ve bu amaçlardan birinin gerçekleştirilmesi için gerekli ve orantılı olmalıdır.

Türk Ceza Kanunu'nun 299. Maddesi, Cumhurbaşkanı'na hakaret eden kişinin 1 yıldan 4 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılmasını öngörmektedir. Özellikle son birkaç aydır, çeşitli protesto ve gösterilerde demokratik haklarını kullanan yaklaşık 45 kişi hakkında yargısal işlem yapıldığı bilinmektedir. Geçtiğimiz 10 gün içerisinde İzmir, Akhisar, Edirne, Gebze ve başka illerde Cumhurbaşkanı'na hakaret iddiasıyla birbiri ardına gerçekleşen gözaltı ve tutuklamalar, ilgili kanunun temel hak ve özgürlükleri tehdit eden boyutunu yeniden gündeme taşımıştır.

Medeni ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin uygulanmasını izleyen BM İnsan Hakları Komitesi'nin, 2011 yılında yayınladığı 34 numaralı Genel Yorum'da "devlet ve hükümet başkanları gibi en üst siyasal konumda bulunanlar dâhil olmak üzere kamuda tanınan herkesin meşru olarak eleştiriye ve siyasal muhalefete tabi olması gerekir. Dolayısıyla, Komite, bu tür konularda getirilen yetkili makama saygısızlık, bayrak ve sembollere saygısızlık, devlet başkanına hakaret ve kamu görevlilerinin onurunun korunması gibi yasal düzenlemeler konusundaki kaygılarını dile getirirken, yasaların salt eleştiriye konu olan kişilerin kimlikleri nedeniyle daha ağır cezalar içermemesi gerektiğini belirtir. Taraf Devletler ayrıca ordu veya idare gibi kurumların eleştirilmesine de yasak getirmemelidir" ifadeleri kullanılmıştır.

AIHM içtihatlarında da, siyasetçilere yapılan eleştirilerin sınırının hukuken oldukça geniş tutulduğu görülmektedir. İnsan hakları hukukuna göre, topluma mal olmuş kişilerin hem özel hayatının hem de düşüncelerinin toplum önünde eleştirilmesi, hakaret kapsamında ele alınamaz. Siyasetçilerin eleştirilme eşiklerinin toplumun diğer kesimlerinden daha yüksek olması ve toplumsal tartışmalara ilişkin hiciv yoluyla yapılan çıkışların demokratik toplum düzenlerinde geliştirici bir unsur olarak görülmesi gerekir.

Ayrıca AIHM pek çok kararında devlet başkanının sırf devlet başkanı olduğu için hakaret konusunda sıradan vatandaşlardan daha çok korunamayacağını, yani ona yapılan hakaretin devlete yapıldığı iddiasın kabul edilemez olduğunu belirtmiştir. AIHM'e göre bu, statüsüne bakılmaksızın tüm insanların eşit olduğunu öngören AIHS'in ruhuna aykırı sayılır.

Bu nedenle ayrı bir suç olarak, 'Cumhurbaşkanına Hakaret Suçu' diye bir suç olamaz. AİHM içtihatları sonucu pek çok ülkede cumhurbaşkanına ya da devlet başkanına hakaret suç olmaktan çıkarılmış, eleştiri kapsamına alınmıştır.

Bu kanun teklifi ile, Türkiye'de de uluslararası sözleşmelerden doğan yükümlülükler ve insan hakları hukukunun getirdiği temel değerler çerçevesinde ifade özgürlüğünün önündeki engellerin kaldırılarak, kişilerin siyasetçilere yönelik eleştiri yapma sınırlarının genişletilmesi amaçlanmaktadır.

TÜRK CEZA KANUNU'NUN 299'UNCU MADDESİNİN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 299'uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu kanun hükümleri Bakanlar Kurulu tarafından yürütülür.